

El Cor de la
HANNAH

Rocío Carmona

Traducció de Xavier Solsona Brillas

LLUNA ROJA

Primera edició: octubre de 2012

Disseny de coberta: Mariano Rolando

Disseny interior: Book & Look

Maquetació: Marquès, S.L.

Edició: Marcelo E. Mazzanti

Coordinació editorial: Anna Pérez i Mir

Direcció editorial: Iolanda Batallé Prats

© 2012, Rocío Carmona, pel text

© 2012, Xavier Solsona Brillas, per la traducció

© Getty Images, per la fotografia de coberta

© 2012, la Galera, SAU Editorial

per l'edició en llengua catalana

la Galera, SAU Editorial

Josep Pla, 95. 08019 Barcelona

www.lagalera.cat

lagalera@grec.cat

Imprès a Egedsa

Roís de Corella, 16

08205 Sabadell

Dipòsit legal: B-19.726-2012

Imprès a la UE

ISBN: 978-84-246-4250-1

Qualsevol mena de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra resta rigorosament prohibida i estarà sotmesa a les sancions establertes per la llei. L'editor faculta el CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics, www.cedro.org) perquè n'autoritzi la fotocòpia o l'escaneig d'algun fragment a les persones que hi estiguin interessades.

1

La porta blava

*«Tot el que val la pena fer,
val la pena que es faci bé.»*

PROVERBI AMISH

Algú va dir una vegada que no podem estar segurs que el sol tornarà a sortir només pel fet que hagi sortit els dies anteriors. Allò que ha passat sempre pot, en certa manera, deixar de fer-ho i arrossegar-nos així a un món desconegut, ple de promeses i perills.

La Hannah hi va pensar quan es va desvetllar just abans que el primer raig de sol entrés per l'angle superior de la finestra. Un canvi en la temperatura de l'aire i el suau refilar d'un ocell van alertar-la que el primer matí de l'estiu començaria aviat.

Es va tranquil·litzar en comprovar que clarejava malgrat tot, ignorant del tot que la seva vida no tornaria a ser la mateixa quan s'acabés aquella jornada.

Sense fer soroll per no despertar la seva germana, amb qui compartia dormitori i llit, va destapar els llençols i va posar els

peus a terra. Va estirar els braços cap amunt per deixar enrere les últimes engrunes de son i, descalça, va fer uns passos cautelosos. La vella tarima de noguera va cruixir i la petita Marian, d'onze anys, es va regirar al llit mentre murmurava alguna cosa incomprensible.

La Hannah va tornar al seu costat i li va posar la mà fresca damunt el front per tranquil·litzar-la. Després va baixar de puntetes les escales fins a la planta baixa, subjectant-se la vora de la camisa de dormir amb una mà.

La taula gastada que presidia la cuina menjador dels Miller estava parada amb la millor vaixel·la de la casa sobre unes estovalles de lli. La Hannah va somriure en descobrir que la seva mare li havia preparat un gran esmorzar de festa. L'estómac li va rondinar quan va pensar en el pastís de préssec i el pa de l'amistat amb mantega fresca que al cap d'una estona degustaria amb la seva família.

Tot i que no s'havia aixecat de matinada per menjar.

Havia arribat el dia del seu aniversari. I no era un aniversari qualsevol: aquell 21 de juny, la Hannah faria setze anys, l'edat oficial en què els amish comencen la *Rumspringa*.¹

Es va dirigir sigil·losament cap a l'entrada i va acariciar el pom de fusta de la porta, sense atrevir-se encara a sortir. Com era habitual, no estava tancada amb clau ni amb cap mena de passador. En girar el pom cap a la dreta, la Hannah va contenir la respiració. El cor li batejava a tota velocitat.

1. En alemany de Pennsilvània —dialecte de la majoria de comunitats amish—, vol dir «rondar». Es refereix a un període en l'adolescència dels amish, una comunitat de cristians anabaptistes, que comença al voltant dels setze anys i acaba quan el jove decideix batejar-se dintre la seva església o bé escull abandonar la comunitat.

Va sortir al jardí i es va quedar paralitzada enfront de la cara exterior de la porta. El seu pare la devia haver pintat durant la nit, es va dir, mentre a casa tothom dormia.

La Hannah va contemplar la vella porta de fusta de roure, tenyida ara d'un lluminós blau anyil que amb la claror de l'albada semblava una prolongació del cel. A poc a poc, un somriure es va obrir pas a la seva cara, tensant els llavis delicats i inflant-li alhora les galtes. Sentia una barreja d'orgull i de por. Sabia que a partir d'aquell moment els seus pares i tota la resta deixarien de tractar-la com un nena, però no arribava a comprendre què volia dir allò.

Volia dir que ja no podria jugar amb la Marian a empaitar les gallines? Deixarien de fer forats sota el porxo per trobar cucs de terra? S'hauria de posar sabates a partir d'ara i parlar amb els nois?

Només de pensar-hi s'enrojolava.

La seva amiga Ruth li havia explicat algunes històries sobre les *Rumspringa* dels seus germans grans. La Cèlia, la més gran, que ara vivia amb el marit i els tres fills en una granja propera als avis de la Hannah, s'havia comprat roba anglesa² i durant un temps es va passejar amb pantalons i els llavis pintats pels carrers del poble. El seu germà Aaron va aconseguir un telèfon mòbil i, tot i que a casa no el feia servir, se'l podia veure parlant o teclejant a totes hores, enfilat dalt de qualsevol tanca.

Tothom s'escandalitzava, però la majoria d'amish mirava cap a l'altra banda davant d'aquells comportaments, que s'haurien considerat intolerables en un adult. Feien els ulls grossos

2. Els amish anomenen anglesos tots els que no pertanyen a la seva comunitat.

perquè se suposava que els joves havien d'experimentar primer per decidir per ells mateixos si volien continuar vivint com a amish la resta de la vida. Els qui decidien no batejar-se eren expulsats de la seva comunitat i des d'aquell moment a penes podien mantenir contacte amb les seves famílies.

La Hannah sabia que els seus pares no li concedirien mai aquesta mena de llicències. La seva família era estricta i cultivava l'obediència i la discreció amb el mateix afany amb què llaurava la terra dura dels seus camps de conreu. La família Miller era especialment meticulosa en el seguiment de les lleis.

La sola idea de dur la contrària als seus familiars i a l'entorn que l'havia vist créixer l'aterria. A Gerodom County només es coneixia el cas d'un jove que havia decidit allunyar-se de la comunitat i havia anat a viure amb els anglesos. D'ençà d'aleshores ningú, ni tan sols la seva família, no hi havia tornat a parlar.

El gall de la granja va cantar de manera estrident i va allunyar aquell trist record del seu cap. La Hannah va saber que faltava molt poc perquè la seva família es llevés. Amb ganes de tenir un instant de pau abans que comencés la festa, va sortir al porxo i es va asseure en un balancí de fusta mig desmanegat amb les cames creuades, pensativa.

I ara, com se suposava que s'havia de comportar?

Dintre seu no se sentia diferent i volia poder seguir amb la seva vida tal com havia estat fins aleshores. Li agradava ser la primera a llevar-se i beure un got d'aigua fresca abans de donar menjar als animals. Després ajudava la mare a la cuina, cosia roba per als germans, recollia herbes aromàtiques, móres i altres baies per fer pastissos.

Però el que més li agradava era vagar per algun racó apartat del bosc, on ningú no la pogués sentir, i cantar a plens pul-

mons els himnes de l'església. Es divertia imitant les veus i els gestos dels grans. La veu trencada i aguda de la vella Hettie, la veu clara, greu i natural del seu pare... Sovint les hores li passaven sense adonar-se'n i es veia en un compromís quan havia d'explicar a casa on havia passat la tarda.

La Hannah es va mossegar el llavi, capficada. Potser aquella vida familiar i previsible, plena de feina però també de plaers senzills, s'estava acabant. Algun dia no gaire llunyà li exigirien que prengués una decisió per ella mateixa.

De debò podia canviar tant el seu món? Es va apartar un rínxol daurat de la cara i el va agafar entre els dits. Mentre el cargolava a l'índex amb una expressió somiadora, es va dir que no s'imaginava res millor que les parets de la seva granja.

Però el blau a la porta no admetia dubte. Els canvis ja havien començat, perquè a casa dels Miller, des d'aquell dia, hi vivia una noia per merèixer.

Un soroll sobtat va fer que es redrecés de cop. Espantada, va sentir com l'herba seca que entapissava els marges del camí cruixia repetidament. Algú s'acostava a bon pas pel lateral de la casa. Qui podia ser, a aquelles hores?

La Hannah va parar de balancejar-se i va saltar a terra, disposada a refugiar-se dins la granja. Era indecorós deixar-se veure per qualsevol en camisa de dormir i amb els cabells descoberts. Si algun veí la sorprendia d'aquella manera, de ben segur que la seva mare la renyaria.

Ja tenia la mà sobre el picaporta quan una veu melodiosa va aturar-la:

—Hola, bonica! Hi ha cap lloc per aquí on es pugui prendre un cafè decent?

La Hannah es va girar i va obrir els ulls com unes taronges

en veure la figura desmanegada d'un foraster. Es tractava d'un anglès, d'això no hi havia dubte per la seva vestimenta, composta per una camisa de quadres arromangada fins als colzes i uns texans. Devia tenir si fa no fa la seva edat. Els seus cabells eren d'un color atzabeja que la Hannah no havia vist mai abans, amb uns reflexos blaus que la van fer parpellejar sorpresa, tot i que ho va atribuir a l'efecte de la llum.

Els ulls foscos del foraster es van passejar pel rostre de la Hannah, resseguint-ne els contorns amb admiració. Ella estava paralizada. No recordava ni una sola vegada veure rondar pel poble algú de fora. I encara menys de matinada.

Atemorida, es va preguntar si devia tenir males intencions aquell foraster, que li va tornar a parlar amb un to alegre:

—Ja que no em contestes, almenys em deixaràs que et faci una foto, oi que sí?

Sense esperar resposta, la va encanonar amb un artefacte negre amb molts botons i un tub allargat que acabava amb un vidre. Es va sentir un lleu grinyol metàl·lic i després un clic.

La Hannah va ofegar un crit d'horror i es va tapar la cara amb les mans, completament avergonyida. Els seus pares l'havien advertit, a ella i als seus germans, que si alguna vegada anaven a la ciutat a vendre teles, pastissos o formatges fets a casa, havien de ser molt prudents: als anglesos els encanta fer fotografies dels amish.

En canvi, a la «gent senzilla», com de vegades anomenaven el seu poble, no els agradava gens aparèixer en imatges. Miraven de mantenir-se allunyats de les càmeres, com si aquestes els poguessin robar l'ànima. Alguns es deixaven retratar només d'esquena.

La Hannah va recordar el passatge de l'Èxode que el pastor Sweitzer els havia llegit el diumenge anterior:

No et facis cap escultura, ni cap imatge de res del que hi ha dalt del cel, a baix a la terra, o a les aigües de sota la terra.

Tremolant de por davant les conseqüències que podia tenir per a ella aquella trobada, va obrir la boca per demanar al foraster que l'hi tornés. No tenia ni idea de com funcionava aquella màquina, però no podia permetre que un estrany s'endugués una part seva amb intencions desconegudes. Si ni tan sols anava vestida!

Amb la mà encara al pom de la porta, la Hannah va sentir un fort sotrac. La seva mare acabava d'obrir la porta i la va arrossegar cap a l'interior de la casa.

—Però què fas aquí fora sense vestir-te, noieta? Afanya't, que és tard i l'esmorzar ja està preparat —la va instar.

La seva mare sí que havia tingut temps de posar-se el vestit amish de tergal sòlid, el davantal blanc i una còfia impol·luta que li cobria els cabells.

La Hannah es va tombar per assenyalar-li aquell estrany que li acabava de robar l'ànima, però es va trobar mirant bocabadada cap al no-res, amb un dit vacil·lant suspès en l'aire.

El noi de cabells d'atzabeja i ulls penetrants havia desaparegut entre les ombres de l'alba sense fer soroll. La Hannah va trigar un moment a entrar i, quan va tancar la porta de casa, va remenar el cap, dubtant si allò que acabava de viure havia estat un somni.

2

L'anglès'

*«Per amor som capaços de camínar sense por,
córrer amb confiança i viure una vida victoriosa.»*

PROVERBI AMISH

La Hannah es va afanyar a recollir les últimes restes de l'esmorzar. Els bessons David i Marian havien arrencat a córrer només aixecar-se de taula i se'ls sentia jugar alegrement al jardí des de feia una bona estona.

—Nois, no us taqueu! D'aquí deu minuts marxem cap al servei dominical i ja no tindreu temps de canviar-vos! —els va advertir la mare amb els braços fent nanses, observant les corredisses des d'una finestra de la sala.

Quan la Hannah acabava d'eixugar l'últim got, el seu pare se li va acostar per darrere i li va posar una mà sobre el cap, acariciant-li lleument els cabells, ocults sota la còfia emmidonada. Ella es va girar i va somriure amb els ulls abaixats.

En John Miller era un home de poques paraules. Tot i això, la Hannah sabia que amb aquella mà aspra que ara tremolava

lleugerament en tocar-la, el seu pare li estava dient sense parlar que l'estimava i que n'estava orgullós.

La Hannah va recordar un gest semblant el dia que va acabar l'escola, feia dos anys, i li va dedicar un somriure tímid. Els ulls d'un blau petroli del pare es van trobar amb els seus, tan semblants, i a l'instant se li van humitejar. A la Hannah li va fer un salt el cor, quan el va veure tan emocionat, i per segona vegada aquell matí va sentir que la vida tal com la coneixia fins aleshores estava a punt de canviar.

La seva mare els va interrompre donant-los pressa perquè s'arreglessin abans d'anar a l'església. En John Miller es va girar, eixugant-se una llàgrima furtiva, va agafar el barret dels diumenges i les va esperar dret a la porta, tirant les espatlles cap enrere com si volgués agafar ànims.

Els serveis religiosos se celebraven cada diumenge a casa d'algun veí. De tant en tant, si el predicador ho demanava, el poble es reunia al graner comunal de Gerodom County, que gairebé tothom anomenava «l'església». El local també es feia servir per a altres reunions i festes del poble.

La família Miller hi va anar a peu, ja que les instal·lacions estaven força a prop de la seva granja. La Hannah es va allisar el vestit blau marí i es va amagar dins de la còfia un rínxol rebel. La mare va assentir amb aprovació, i tots tres plegats van sortir a buscar els seus germans.

Els nens estaven embrancats jugant, però quan els van veure es van aixecar de terra ràpidament i es van espolsar la roba. Després van sortir corrents davant dels seus pares, aquest cop en direcció als afores del poble.

Només arribar, la Hannah va rebre les felicitacions de diversos veïns. La seva amiga Ruth, a qui només faltaven dos

mesos per fer els setze, la va abraçar fins a deixar-la gairebé sense respiració. Ella se sentia estranyament fora de lloc, incapaç de viure aquell moment amb l'alegria o la saviesa prudent que sentia que es requeria.

Els Miller van ocupar un dels toscos bancs de fusta habilitats com a seients durant la reunió. La Hannah va seure entre els bessons i el seu pare, i va agafar distretament un dels *Ausbund*³ enquadernat en cuir negre. Els càntics que tenien lloc al principi i al final del servei eren la seva part preferida. Malgrat que acostumaven a explicar històries tristes i que de vegades se li feien molt llargs, ja que alguns podien durar més de vint minuts, la Hannah trobava pau en aquelles tonades monòtones.

Els sermons del pastor Sweitzer eren apassionats i sempre la feien reflexionar, però sovint feien que se sentís imperfecta i culpable de tots els mals del món. Quan començava a pensar d'aquesta manera, entonava una cançó i la melodia, tot i que només la podia cantar dins del seu cap, li servia de consol immediat.

La Hannah, com la majoria de membres de la seva família, tenia una veu clara i ben afinada, i no s'havia d'esforçar gaire per aprendre les cançons que el predicador escollia per a l'ofici. Un cop al mes, els joves de Gerodom County es reunien per assajar-les i la Hannah gaudia molt d'aquelles trobades.

Un plany lúgubre va inundar l'aire del graner. Era la veu

3. L'*Ausbund* és el llibre d'himnes que utilitzen els amish en els serveis religiosos. La majoria dels càntics, escrits en alt alemany, van ser compostos al segle XVI pels primers cristians anabaptistes. El llibre no conté notes musicals, i les melodies es transmeten de generació en generació.

d'en Grayson, el diaca del poble, que entonava el principi de l'himne número trenta-sis.

*Ewiger Vater vom Himmelreich, ich ruf zu Dir gar inniglich,
lass mich von Dir nicht wenden,
erhalt mich in der Wahrheit Dein bis an mein letztes Ende.*⁴

Les paraules en alt alemany⁵ van ressonar amb força dins la Hannah. Era un dels himnes favorits de la seva àvia. Havia mort quan ella tenia deu anys i encara la trobava a faltar cada dia. La mare sempre li recordava que n'havia heretat les pigues i la bona mà per a la rebosteria. Quan la Hannah hi pensava li venien a la memòria dues olors: vainilla i espígol, la primera relacionada amb les hores que l'àvia passava a la cuina i la segona, amb els saquets d'olor amb què perfumava la roba dels armaris.

Tothom va començar a cantar i la Hannah es va unir al cor de veus. No entenia bona part de les paraules ni els girs d'aquell idioma, igual que la majoria dels amish, però coneixia bé la història del càntic compost per Úrsula, una jove anabaptista del segle XVI que va ser arrestada quan tenia setze anys. L'àvia li havia explicat que l'havien encadenat en una presó juntament amb el seu gran amor, un noi anabaptista, per provar de violentar-la i de temptar-lo a ell amb la presència femenina. Tots dos havien resistit i s'havien mantingut castos, oferint-se amable consol l'un a l'altre en aquella freda presó.

4. De l'alt alemany: «Pare etern del regne dels Cels, et crido des del més pregon del meu interior. No deixis que m'allunyi de tu i mantén-me en la teva veritat fins al meu últim final».

5. Alemany del segle XVI en què estan escrits els principals textos religiosos dels amish.

Finalment, Úrsula havia fugit a Itàlia i s'havia salvat. La cançó en realitat era una oració perquè Déu la mantingués allunyada de qualsevol mal.

*O Gott, bewahr mein Herz und Mund, Herr,
wach ob mir zu aller Stund, lass mich von Dir nicht scheiden,
es sei durch Trübsal, Angst und Not,
erhalt mich rein in Freuden.
Ewiger Herr und Vater mein,
ich bin Dein unwürdig's Kindelein.*⁶

Tothom va seguir l'himne. També era un dels preferits de la Hannah, perquè tenia un final feliç i li feia pensar en un Déu tendre que protegia les persones. A ella li agradava més imaginar-lo com un pare bondadós que com l'ésser exigent i susceptible que de vegades els descrivia el pastor Sweitzer en els sermons.

A mitja cançó es va sentir un cop a la porta d'entrada del graner i la Hannah va girar el cap amb curiositat. No era habitual que algú fes tard als serveis religiosos.

Dues figures altes vestides de negre avançaven a bon pas pel passadís central que es formava entre les dues fileres de bancs. La figura de l'esquerra era la del mateix predicador Sweitzer. La Hannah es va estranyar en veure'l entrar d'aquella manera quan ja feia estona que hauria d'haver ocupat el púlpit.

Poc abans d'arribar a la seva altura es va aturar un instant, i la Hannah es va adonar horroritzada que la persona que

6. «Oh Déu, tingues cura del meu cor i de la meva boca, Senyor, tingues cura de mi cada hora. No deixis que la tristesa, l'ansietat i la por em separin de tu. Senyor etern i pare meu, sóc el teu filllet indigne.»

l'acompanyava i que ara s'asseia en un banc just darrere seu no era altra que l'anglès que l'havia fotografiat aquell matí.

Quan les seves mirades van coincidir, la Hannah va girar ràpidament el cap endavant, dissimulant la sorpresa. Les files de bancs estaven tan a prop les unes de les altres que va poder percebre perfectament l'olor del foraster, fresca i perillosa com una tempesta a punt d'esclatar. La congregació va continuar cantant mentre ella intentava no mostrar la torbació:

Tingues cura del meu cor i de la meva boca!

De sobte, la Hannah va distingir entre la multitud de veus conegudes una de nova, profunda i masculina, tenyida d'una vibració tan pura que la va fer estremir. Era un cant alegre que desprenia tanta despreocupació i confiança en el món que va haver de parar de cantar, desitjosa de perdre's en aquell so inaudit. Els ulls se li van omplir de llàgrimes mentre el cor vibrava al ritme de la cadència de la melodia.

La Hannah es va tombar dissimuladament i va comprovar que es tractava de l'estranger, que cantava sense cap vacil·lació un salm que a ella li havia costat anys aprendre:

Sostén-me amb el teu amor!

Una mica d'aquest amor ja viatja amb mi.

El tràngol del patiment es mostra davant nostre

però també ho fan les falses ensenyances.

Són molts els que tracten d'apartar-nos de Crist nostre Senyor.

Per això et lliuro la meva ànima.

No permetis que m'avergonyeixi.

No deixis que l'enemic s'exalti gràcies a mi.

L'himne va acabar i la Hannah es va adonar que havia estat contenint la respiració. No havia sentit cantar mai a ningú d'aquella manera. Els càntics dels amish eren lúgubres i estranys. La lletra ni tan sols rimava, però en boca d'aquell estranger la música havia adoptat una altra dimensió. La seva pronúncia era curiosa, però així i tot... Va expulsar tot l'aire que acumulava als pulmons, meravellada.

El pastor Sweitzer va agafar uns papers d'un banc proper i va començar el sermó. La Hannah no es podia concentrar en les seves paraules, perquè encara estava commoguda i ara sentia com si l'esquena i el clatell li cremessin. Va girar el cap lleument i es va trobar novament amb la mirada del noi de cabells foscos. A diferència de la primera vegada que l'havia vist, ara els duia pentinats cap enrere amb pulcritud.

Malgrat que els ulls li espurnejaven de la mateixa manera i s'aturaven alternativament entre els ulls i la boca d'ella, la Hannah no va poder evitar de fixar-se en la boca del noi, que es va corbar en un mig somriure. Avergonyida, va tornar a mirar cap endavant. El rínxol rebel li havia sortit un altre cop de la còfia i la Hannah se'l va recol·locar púdicament. La pell se li va eriçar involuntàriament quan va recordar que aquell noi havia vist molt més que un ble obstinat.

Mentre el pastor Sweitzer dissertava sobre un passatge del sermó de la muntanya, la Hannah va sospesar les opcions. Podia confessar-ho tot als seus pares, però alguna cosa li deia que no s'escaparia de rebre una bona reprensió. D'altra banda, què hi feia, aquell estrany assegut en un banc de l'església com si fos un més de la comunitat? La Hannah es va fixar que no era pas l'única que es feia aquella pregunta. Gairebé totes les mirades dels presents es dirigien, més o menys dissimuladament, cap a

on estava assegut. Era ell la causa que els haguessin convocat aquell matí?

El pastor Sweitzer es va adonar que aquell dia l'auditori no estava precisament atent a la xerrada i va decidir escurçar-la. Després de concloure el sermó amb un parell d'admonicions generals es va escurar la gola i va començar a parlar sense embuts:

—Benvolguts amics. Alguns de vosaltres ja coneixeu en Daniel.

Hi va haver un murmuri general i molts caps es van tombar en direcció a l'anglès. Diverses veus van xiuxiuejar amb desaprovació.

—Els altres, deixeu-me que us expliqui primer el motiu de la seva presència entre nosaltres. Ja coneixeu les polèmiques que ens han perseguit els darrers mesos i que setmana rere setmana han reflectit els diaris locals. Del nostre poble han dit falsedats abominables, com ara que els joves no tenen llibertat i que els allunyem del món exterior sense permetre'ls que puguin escollir. Els caps de família de Gerodom County i jo mateix hem arribat a la conclusió que cal que els nostres veïns anglesos ens coneguin millor: d'aquesta manera deixaran de jutjar-nos i acabarem d'un cop per sempre amb els malentesos.

Es va sentir un murmuri d'aprovació.

—És per això que en Daniel ha vingut aquí. Aquest jove es quedarà amb nosaltres uns quants dies. No és un dels nostres, però té la confiança i la recomanació del pastor Coblentz, de la comunitat del sud-est de Seattle. Fins i tot ha tingut la deferença d'aprendre's alguns dels himnes de l'*Ausbund*. Ha vingut de molt lluny per escriure un reportatge sobre nosaltres. Una semblança sobre el nostre poble, amb algunes fotografies

preses amb la deguda reserva, que es publicarà en el diari local i també en el de la seva ciutat. Crec que no m'equivoco si penso que ha estat el mateix Senyor qui ha posat aquest jove en el nostre camí.

Des del púlpit, el pastor Sweitzer li va llançar una mirada de reconeixement. Al seu seient, la Hannah va creure endevinar que ell li havia correspost amb un somriure. Alguns caps van assentir en silenci, però també es van poder sentir altre cop murmuris escandalitzats, als quals el pastor va replicar:

—Com us deia, aquest jove farà algunes fotografies de les nostres granges, del nostre menjar, dels animals... A les persones que hi apareguin no se'ls veurà la cara, evidentment. En Daniel és una persona respectuosa i ha promès que s'adaptarà als nostres costums mentre visqui a Gerodom County.

«Respectuós? Que s'adaptarà als nostres costums?» La Hannah va estar a punt de cridar al pastor Sweitzer que s'equivocava de mig a mig, amb aquell descarat que anava robant fotos sense demanar permís. Al final es van imposar la modèstia i la submissió que li havien inculcat els seus pares des del naixement, de manera que de la seva boca només va sortir un sospir d'impotència.

En Daniel va escollir aquell moment per donar-li un copet a l'espatlla. La Hannah es va estremir en notar el contacte i es va girar prudent cap a ell, que li va donar un llibre d'himnes idèntic al que ella havia recolzat sobre el respall del banc del davant.

En passar-li el llibre, els dits d'en Daniel van tocar els seus durant un segon més del que calia, i ella va sentir una foga-nada d'escalfor que va començar a l'estómac i va anar baixant fins als dits dels peus. Instintivament, va mirar el seu pare i va

comprovar que no s'havia adonat de res, absort en les paraules del reverend Sweitzer. La Marian, que estava bressolant la seva nina de drap, tampoc no havia advertit res.

Per què li donava aquell llibre? La Hannah va respirar fondo i va afermar els peus a terra, perquè començava a notar que els genolls li flaquejaven. Va posar el volum damunt el respall del banc i en moure'l es va fixar que entre les pàgines sobresortia la punta d'un paper de color crema.

El va treure i va esbatanar els ulls quan va llegir el contingut d'una nota manuscrita:

*Trobem-nos al vespre en aquest
mateix lloc i et tornaré el que és teu.*